

Evaluatie jaarwisseling 2024-2025 gemeente Uithoorn

Inleiding

De jaarwisseling 2024-2025 is in de omgeving van de Europarei in de wijk Zijdelwaard in Uithoorn erg onrustig verlopen. In de voorliggende rapportage wordt een integrale evaluatie van het verloop van de jaarwisseling 2024-2025 in de gemeente Uithoorn beschreven, met specifiek aandacht voor de misstanden in de omgeving van de Europarei. Er wordt een bondige beschrijving gemaakt van de voorbereiding op de jaarwisseling en ervaringen uit eerdere jaarwisselingen. Het verloop van je jaarwisseling wordt beschreven en aangevuld met cijfers voor zover deze beschikbaar zijn. Eveneens worden aanbevelingen gedaan voor de aanpak voor de komende jaarwisseling.

Er zijn verschillende bijeenkomsten en evaluatiemomenten die ten grondslag liggen aan de voorliggende evaluatie. Dit betreft de evaluatie jaarwisseling met teamleiding politie basisteam Aalsmeer-Uithoorn en de burgemeester, de integrale ambtelijke evaluatie van de jaarwisseling en de bewonersbijeenkomst met bewoners vanuit de omgeving van de Europarei.

Ervaringen eerdere jaarwisselingen 2019-2024

De jaarwisseling is landelijk gezien een uitzonderlijk moment met een bijzonder veiligheidskarakter. Personen vieren uitbundig de afsluiting van het ene jaar en begin van het nieuwe jaar. Dit gaat bij veel mensen gepaard met alcoholgebruik en het afsteken van vuurwerk. In veel gevallen gaat dit zonder problemen en/of openbare ordeverstoringen. De combinatie van alcoholconsumptie en vuurwerk leidt echter ook tot ongelukken en openbare ordeverstoringen. Daarnaast zijn er landelijk vaste locaties (voornamelijk in de grote steden) waar relschoppers bewust de confrontatie zoeken met hulpdiensten, waarbij het rellen het enige doel lijkt te zijn.

De afgelopen jaren hebben ook in Uithoorn diverse jaarwisselingen plaatsgevonden die uitzonderlijk onrustig zijn verlopen en is het fenomeen van de relschoppers die bewust de confrontatie zoeken ook in Uithoorn te zien. Dit geldt niet voor elke jaarwisseling, maar wel is te constateren dat inzet van politie noodzakelijk is om ongeregelde heden te voorkomen. Hieronder een beschrijving van de jaarwisseling waar er sprake was van ongeregelde heden.

Jaarwisseling 2019-2020

De jaarwisseling 2019-2020 was de eerste jaarwisseling in een langere periode die onrustig is verlopen. In de aanloop naar de jaarwisseling was er al sprake van veel jeugdoverlast, specifiek rondom de omgeving van de Europarei in de wijk Zijdelwaard. Tijdens het verloop van de jaarwisseling, waarbij door dichte mist het zicht erg slecht was, zijn er groepen jongeren op straat die zwaar vuurwerk gooien, vernielingen aanrichten en auto's in brand steken. Er is sprake van een kat- en muisspel, waarbij de politie moeilijk grip krijgt op de diverse groepen die gezicht bedekkende kleding dragen. Pas na opschaling door de politie keert de rust terug. Uiteindelijk branden er 5 auto's uit, zijn vele bushokjes vernield en is er nog veel schade aan publieke en private eigendommen. Bij het buurtnest is er sprake van poging tot brandstichting, waarbij brand door tijdig ingrijpen van de brandweer wordt voorkomen. Bij de inzet van de brandweer wordt deze belaagd met zwaar vuurwerk en is ondersteuning van de politie noodzakelijk.

Deze jaarwisseling wordt gezien als een symptoom van grote jeugdproblematiek in de wijk Zijdelwaard, wat aanleiding is voor de gemeente en haar veiligheidspartners om nieuwe plannen te maken op het gebied van jeugd en ten behoeve van de jaarwisseling. Er wordt geïnvesteerd in een uitbreiding van de BOA-capaciteit, specialistisch jongerenwerk, persoonsgerichte aanpakken en het beleid gericht op jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Voor de jaarwisseling wordt een nieuw plan van aanpak geschreven. Belangrijk onderdeel hiervan is het opvoeren van de capaciteit voor tijdens de jaarwisseling vanuit de politie.

Jaarwisseling 2021-2022

Tijdens de jaarwisseling 2021-2022 ontstaat er een grote brand in het buurtnest, gelegen nabij de Europarei. Gezien de snelle ontwikkeling van de brand, trekt de brandweer de conclusie dat er sprake is van brandstichting met een brandversneller (brandbom). Door inzet van de brandweer wordt voorkomen dat het gehele gebouw afbrandt, maar de schade aan het pand is alsnog aanzienlijk. Naast dit incident is de jaarwisseling relatief rustig verlopen.

Vorbereiding jaarwisseling 2024-2025

Startbijeenkomst

Na het onrustige verloop van de jaarwisseling 2019 – 2020 is er een nieuwe benadering in de voorbereiding op de jaarwisseling, welke ook in voorbereiding op de jaarwisseling 2024-2025 is toegepast. In oktober wordt een startmoment georganiseerd met alle betrokken partijen, (politie, brandweer, handhaving, buitendienst, Eigen Haard, jongerenwerk en vanuit de gemeente de beleidsvelden jeugd en openbare orde en veiligheid). Tijdens dit startmoment worden activiteiten in aanloop naar en de tijdens de jaarwisseling afgestemd, welke vervolgens worden opgenomen in het draaiboek jaarwisseling. (Het draaiboek jaarwisseling 2024-2025 is opgenomen in bijlage I).

Wekelijkse projectgroep jaarwisseling

Vanaf de startbijeenkomst is er een kleine projectgroep met vertegenwoordigers vanuit politie, handhaving, brandweer en gemeente die wekelijks bijeenkomst. Dit om de activiteiten voor de jaarwisseling voor te bereiden en om signalen uit te wisselen die mogelijk aanleiding zijn voor onrust tijdens de jaarwisseling.

Gezamenlijke briefings

Voorafgaande aan de jaarwisseling worden op 30 en 31 december gezamenlijke briefings georganiseerd. De politie leidt deze briefings, waarbij het sfeerbeeld wordt besproken. De diverse partners kunnen tijdens deze briefings zelf input leveren. Verder worden nadere samenwerkingsafspraken gemaakt, voor zover dit in de eerdere voorbereidingen nog niet is gedaan.

Signalen in aanloop naar de jaarwisseling – Vuurwerkcontroles door politie

In oktober 2024 waren er signalen van toename in vuurwerkoverlast. In het bijzonder waren er meldingen van overlast rond het Thamen college. Hier is door partners op ingezet. Er zijn meer controles uitgevoerd en er zijn kluiscontroles geweest op de scholen. Eveneens zijn er overleggen geweest met buurtbewoners rondom het Thamen college. Er is een jongere aangehouden met zwaar vuurwerk in bezit. Deze persoon heeft naast het strafrechtelijke traject een last onder dwangsom opgelegd gekregen.

Na de overlast signalen in oktober is het de rest van 2024 relatief rustig geweest. Er zijn wel extra controles uitgevoerd door politie op vuurwerkoverlast, maar hierbij zijn geen verdere aanhoudingen verricht. De reden hiervoor is deels omdat het lastig is aanhoudingen te

verrichten bij vuurwerkoverlast, deels lag het in het feit dat er relatief weinig vuurwerk werd afgestoken. In de aanloop naar de jaarwisseling was er signalen voor het onrustige verloop, kijkende naar de jeugd- en vuurwerkoverlast.

Verloop jaarwisseling 2024-2025

De oudjaarsavond verliep relatief rustig tot een melding van vuurwerk bij de vuurvogel om 23:00 uur. Er was zwaar vuurwerk tegen de voordeur aangeplakt, wat voor veel schade heeft gezorgd aan de toegang en de ramen.

Kort na deze melding was er een voertuigbrand bij de Briandflat. Na deze brand kwam het weer tot een kat- en muisspel tussen een groep van circa 30 jongeren, gekleed in het zwart met gezicht bedekkende kleding. De jongeren paste een hit en run tactiek toe. Men rende naar een auto, sloeg een autoruit in, om er vervolgens zwaar vuurwerk met een brandversnellers (brandbom) in te gooien.

Wanneer de hulpdiensten kwam om de brand te blussen werden deze bekogeld met zwaar vuurwerk. Bij toenadering door de politie om in te grijpen ging de groep jongeren snel uiteen en vluchtte deze vooral de flats binnen. Wanneer een brand op een locatie onder controle was, ontstond er aan de andere kant van de wijk een nieuwe brand. Pas na het aanrukken van de mobiele eenheid om 2:00 uur keerde de rust terug. Vervolgens is het de rest van de avond en ook de dagen en weken daarna, relatief rustig geweest in de omgeving van de Europarei.

Overzicht schades jaarwisselingen

Tijdens de jaarwisselingen is er schade te betreuren aan zowel publieke als private eigendommen. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de schades aan publieke eigendommen tijdens de jaarwisselingen van de afgelopen 5 jaar. Dit betreft hoofdzakelijk schade als gevolg van vernielingen van verkeersborden, prullenbakken, straatkolken etc. De schade aan publieke gebouwen is hier niet bij opgenomen. Deze worden verhaald op de verzekering. Eveneens is er geen overzicht van schades aan private eigendommen. Wel is duidelijk dat er tijdens de jaarwisseling 2024-2025 6 auto's zijn afgebrand.

Jaartal	Bedrag
2020-2021	€ 8.500,-
2021-2022	€ 9.000,-
2022-2023	€ 2.600,-
2023-2024	€ 7.300,-
2024-2025	€ 8.100,-

Bewonersbijeenkomst 21 januari 2025

Op 21 januari 2025 is een bewonersbijeenkomst georganiseerd. Voor deze bijeenkomst is de omgeving rondom de Europarei uitgenodigd. (Zie in de bijlage de uitnodiging en de verzendlijst). Bij de bijeenkomst in de buurtkamer van sporthal de scheg waren circa 60 personen aanwezig. Na de opening door de burgemeester heeft de politie uitleggegeven over het verloop van de avond en de inzet van de politie. Hierna konden mensen vragen stellen en ervaringen delen.

Bewoners deelden dat zij zich angstig hebben gevoeld tijdens de jaarwisseling. Wel werd waardering uitgesproken richting brandweer en politie over de inzet tijdens de jaarwisseling. Verder stelden mensen vragen over het aanhouden van de daders en/of deelden zij hun frustratie over het uitblijven van aanhoudingen. De politie moest hierbij uitleggen dat tijdens de

avond zelf het lastig was om jongeren aan te houden. Dit hoofdzakelijk vanuit het borgen van de eigen veiligheid. Bij een achtervolging is het moeilijk om de veiligheid van collega's te kunnen waarborgen, vooral als er zwaar vuurwerk wordt gegooid. Tijdens de bijeenkomst is wel gedeeld dat het onderzoek nog niet is afgesloten en dat er mogelijk nog aanhoudingen worden verricht.

Vervolgens werd tijdens de avond bewoners gevraagd om ideeën. Hierbij werden verscheidene zaken genoemd. Zaken waar gemeente en politie al wel aan hadden gedacht, maar ook nieuwe inzichten. In de bijlage is een overzicht te zien van al deze ideeën. In de aanbevelingen worden verschillende van deze ideeën genoemd waarmee men aan de slag zal gaan.

Conclusies

Uit de diverse evaluatiebijeenkomsten en de bewonersbijeenkomst zijn de onderstaande conclusies te trekken over de aanpak van de jaarwisseling.

Ongeregelde heden staan los van jeugdoverlast

De ongeregelde heden tijdens de jaarwisseling stonden los van de signalen rondom jeugdoverlast. Signalen van jeugdoverlast zijn niet alleen indicatief voor het verloop van de jaarwisseling.

Hit en run is moeilijk te beteugelen

De hit en run methodiek voor het plegen van brandstichtingen is moeilijk te beteugelen. De snelheid waarmee dit gedaan wordt en de mogelijkheid dit op elke willekeurige locatie toe te passen, maakt het erg lastig te bestrijden. Meer politiecapaciteit is hierbij niet noodzakelijk een oplossing. Een meer mobiele politie en een betere informatiepositie kan echter wel leiden tot een hogere kans op het aanhouden van daders.

Wisseling jongerenwerk

De opdracht voor het jongerenwerk is gewisseld per 1 januari 2025 van perMens naar Grow-Up. Hoewel perMens activiteiten heeft gedraaid in de kerstvakantie, heeft men uiteindelijk geen activiteiten kunnen leveren op 31 december. Het moment van de wisseling van het jongerenwerk heeft niet bijgedragen aan de vrijetijdsbesteding van de jongeren en de informatiepositie van politie en gemeente.

Inzet BOA na 22:00 uur als waarnemers

De BOA's zijn na 22:00 uur ingezet als waarnemers. De BOA's hebben een taak en bevoegdheden die niet gericht is op handhaving van de openbare orde. De taken en bevoegdheden van de BOA's zijn gericht op leefbaarheid. Zodoende is het niet wenselijk de BOA's in te zetten bij de zwaardere openbare orde problematiek. Gezien de aard van de jaarwisseling hebben de BOA's na 22:00 uur op oudejaarsavond een andere rol. De BOA's hebben alleen waarnemend opgetreden en waar indien nodig hulpverlenend. Dit is positief ervaren tijdens de jaarwisseling 2024-2025. Terwijl de politie druk was in Zijdelwaard, hebben de BOA's kunnen waarnemen in andere delen van de gemeente om de politie te ondersteunen.

Landelijk fenomeen in Uithoorn

De ongeregelde heden in Zijdelwaard komen niet alleen in Uithoorn voor. Helaas is te zien dat landelijk op diverse locaties de confrontatie wordt gezocht met hulpdiensten, dat deze worden bestookt met zwaar vuurwerk en dat er branden worden gesticht en vernielingen worden gepleegd.

Niet vastgesteld dat het alleen jongeren uit Zijdelwaard betreft

Het is niet vastgesteld dat de groep rellende jongeren alleen jeugd uit Zijdelwaard betreft. Het kan ook goed dat jeugdigen van elders zich hebben aangesloten bij jongeren uit de omgeving van de Europarei.

Aanbevelingen jaarwisseling 2025-2026

Nieuwe operationele aanpak politie

De politie dient een nieuwe operationele aanpak op te zetten, gericht op meer mobiliteit en informatiepositie. De politie heeft hier al concrete ideeën voor, welke niet in detail openbaar gemaakt zullen worden om te voorkomen dat de raddraaiers hierop in kunnen spelen.

Onderzoek naar oprichten buurtpreventie Zijdelwaard

Tijdens de bewonersbijeenkomst hebben enkele bewoners aangegeven een bijdrage te willen leveren aan de veiligheid in de buurt door het oprichten van een buurtpreventie team. Deze mogelijkheid zal worden onderzocht namens de gemeente.

Herhalen van de voorbereiding jaarwisseling, inclusief gezamenlijke briefings

Ondanks het onrustige verloop, wordt door de betrokken partijen de voorbereiding positief ervaren. Door de vroege start zijn partijen vroegtijdig bekend met de aanpak. Door het projectteam worden de ontwikkelingen wekelijks gemonitord en de gezamenlijke briefings worden de operationeel betrokken partijen goed voorbereid op de inzet tijdens de jaarwisseling.

Jongerenwerk inzetten in de kersvakantie en op oudejaarsdag

Het jongerenwerk dient goed benut te worden tijdens de kersvakantie en op oudejaarsdag. Dit geeft de jeugd vrijetijdsbesteding die mogelijk anders wordt besteed aan baldadigheid en/of vandalisme. Anderzijds geeft het de gemeente en de politie een goed informatiepositie over wat er speelt onder de jeugd.

Onderzoek naar bestuurlijke maatregelen

Er zijn diverse bestuurlijke maatregelen in te zetten bij openbare orde problematiek. Het is echter niet zeker of deze alle effectief zullen zijn. Op dit moment is het te vroeg om een conclusie te trekken of het inzetten van maatregelen zoals, een vuurwerkverbod, een samenscholingsverbod of het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied een bijdrage zal leveren aan de veiligheid tijdens de jaarwisseling. Zodoende dient het bestuurlijk instrumentarium in brede zin onderzocht te worden in voorbereiding op de volgende jaarwisseling

Communicatie

Op het gebied van communicatie valt nog winst te behalen. Een uitbreiding van het communicatieplan voor de komende jaarwisseling is aan te bevelen. Zo kunnen bijvoorbeeld ouders van jongeren in de omgeving van de Europarei worden aangeschreven. Verder kan er een professionaliseringslag plaatsvinden in de communicatie door deze in meerdere talen te verzenden.

Onderzoek maatregelen bewonersbijeenkomst

In bijlage III is een overzicht van suggesties van bewoners geschetst. Deze maatregelen zullen alle worden onderzocht als mogelijke maatregelen in voorbereiding op de komende jaarwisseling. Hiervan zal aan de bewoners een terugkoppeling gegeven worden. Niet alle maatregelen zullen haalbaar zijn, desondanks zal er een serieuze overweging gemaakt worden van de inzet van deze suggesties.

Bijlage I Draaiboek jaarwisseling 2024-2025 gemeente Uithoorn

Bijlage II uitnodiging bewonersbijeenkomst + verzendlijst

Bijlage III Overzicht ideeën bewonersbijeenkomst.